

Innspill til Bufdir vedrørende forebyggende arbeid i familievern og utvikling av samarbeid med kommunene. Møte i faggruppa for Familievernet – FO 5. sept.2016.

Forebygging i Familievernet og samarbeid med kommunen og det øvrige hjelpeapparatet - forslag fra Faggruppa for Familievernet i FO.

Lovfesting: Faggruppa stiller seg positiv til lovfesting av det forebyggende arbeidet. Det har over år blitt gjort mye viktig og godt forebyggende arbeid i regi av familievernet, noe vi tenker er bra. Familievernet er den tjenesten som har mest helhetlig kunnskap og kompetanse på familiefeltet, og det er derfor viktig at vi inngår som en av byggesteinene i det forebyggende arbeidet, i tillegg til det kliniske og meklingsfaglige arbeidet som drives. En forutsetning for å gjennomføre dette over hele landet er at tjenesten bygges noe ut med flere terapeuter. Dette vil likevel være samfunnsøkonomisk lønnsomt, med kostnader stort sett knytta opp mot økte lønnsutgifter.

Det forebyggende arbeidet må dessuten «telle» i «måltallsummen», Slik oppnåelse av måltall og fokus på dette fungerer i dag, er det alt for lite rom for prioritering av både utadrettet arbeid og forebyggende arbeid. Satsningsområdet til Bufdir er barnesamtaler, fokus på vold i nærrelasjoner og spisskompetansemiljøene. Da må man og jobbe aktivt for å nå disse målgruppene. Som det fremkommer i Region Nord, har vi svært dårlige tall på barnesamtaler i meklings, noe som i seg selv kan være forebyggende. Et tankekors. Slik vi ser det må da tellingen på måltall endres slik at all jobbing telles på lik linje, ikke bare samtaler med klienter.

Tilgjengelighet : For å kunne jobbe forebyggende (her forholder vi oss til alle de ulike nivåene av forebygging(jfr innlegg fra Bufdir 6. sept)) er tilgjengelighet essensielt. Konkret vil dette si både geografisk, fysisk og i forhold til tid.

Geografisk tilgjengelighet: For å oppnå en likeverdig tjeneste er det nødvendig at folk har et familiekontor i nærhet av der de bor, og at tjenesten er godt nok utbygd til å kjenne lokale forhold, og har anledning til å møte samarbeidspartnere ansikt til ansikt. For å gi gode tiltak, må de tilpasses de lokale behovene. Det innebærer at man for eksempel kanskje må ha andre forebyggende tiltak i storbyer enn på mindre steder. Likeverd er ikke det samme som likhet!

Vi tenker likevel at det er viktig at familievernet er en statlig tjeneste, særlig med tanke på likeverdigheten.

I dag blir denne likeverdigheten forringet ved at flere kontorer er lagt ned/ slått sammen, og noen i praksis flyttet flere mil unna. Som et eksempel har de offentlige eide kontorene i Hordaland blitt redusert fra fire kontorer, til i dag å være ett kontor med to underkontor. Både familiekontoret på Straume, som var kontoret til Sotra, Øygarden og Askøy, og kontoret i Fana ble lagt ned og ressursene flytta til Bergen. Dette vil vi hevde har redusert muligheten til forebygging og tett samarbeid med kommunene. Folk og samarbeidende instanser må reise

langt, for flere går en hel dag med for å komme til et familievernkontor. Vår erfaring er at familierterapi blir en krevende øvelse og i mange tilfeller da valgt bort, særlig av de mest sårbare gruppene av klienter. Det kan være på grunn av dårlig økonomi, som f.eks minoritetsetniske familier, og barnevernsklienter. Eller saker der noen i familien har en noe lavere motivasjon, som i voldssaker. Og det gjelder barnefamilier der mange møter til samtale, da en hel dag kan gå bort pga. av lang reisevei.

Faggruppa for Familievernet foreslår derfor opprettelse av flere familiekontor og dermed snu trenden som har vært i dag(fra 64 til 42 pr.d.d.).

Tilgjengelighet på telefon / tilstrekkelig kontorfaglige ansatte. Trenden fram til nå har vært en reell reduksjon av kontorfaglig personale og innskrenking av telefontid ved familievernkontorene. Vår erfaring tilsier at folk som ringer ofte er i krise, og har behov for å snakke med et menneske. Da er det viktig at vi har tilstrekkelig med kontorphonale til faktisk å ta telefonen når folk ringer. Og at de kontorfaglige har den kompetansen som er nødvendig for gi informasjon og hjelp til de som ringer. Dette kan i høyeste grad kalles forebygging.

Ved heller å jobbe for en utvikling og økning av kontorphonell og se denne ressursen som en del av tverrfagligheten som skal være på et familiekontor, vil det øke tilgjengeligheten, og også frigjøre mer tid for til klientarbeid for terapeutene.

I tillegg har de kontorfaglige en viktig rolle i forebyggende arbeid, som i kontakten med klienter og samarbeidsinstanser osv. ved påmelding og rekruttering til kurs og gruppevirksomhet, en mer riktig bruk av ressurser enn at terapeutene skal gjøre kontorfaglig arbeid.

Tilgjengelighet til leder /lokal stedlig ledelse: De siste årene har familievernet vært utsatt for en nedbygging av lokal ledelse. Frem til i dag har familievernet hatt tradisjon for å ha lokal - (det vil si fysisk tilstede) og sterk faglig ledelse av kontorene. I praksis vil det si at lederen også har hatt klinisk virksomhet som en del av sin stillingsbeskrivelse. Konsekvensen av denne lederstrukturen har vært en trygg og lokal ledelsesform som også har vært med på å sikre kontinuitet både i faglig utvikling på kontoret og i samarbeid med andre tjenester i lokalmiljøet. Lederen har også på denne måten hele tiden hatt fingrene på pulsen på hva som foregår i lokalsamfunnet, hva klientene etterspør og hvordan terapeutene fungerer. Det er viktig at lederen er kliniker og har kunnskap om arbeidsfeltet; hvordan håndtere dette på en god måte for både klient og terapeut. Vi kan si at familievernet på denne måten har hatt en «klok ledelsesstruktur». Å ta ansvar for å sørge for at kontoret driver utadretta og forebyggende virksomhet har også vært den stedlige lederens ansvar. Uten en slik leder pulveriseres dette!

Vi tror også at den tradisjonelle « familiekontorledelsen», med stedlig leder, har vært med å gjøre familievernet til en av de mest stabile tjenestene vi har i landet, med svært liten turnover. Faggruppa foreslår derfor at det blir gjeninnført lokale ledere der disse er fjernet eller redusert. Alternativt at det sørges for at det på alle underkontorer finnes en avdelingsleder, som har nok tid satt av til ledelse.

Tilgjengelighet – tidsvariabel. Ideen om å hjelpe folk så raskt som mulig er essensielt i forhold til forebygging, er det lite uenighet om. Dette handler om at det er tilstrekkelig med familierapeuter, til å gi folk samtaletid så raskt som mulig. Om for mye tid blir brukt til andre ting, som møter, rapporteringer og det i tillegg er for få terapeuter i forhold til hvor mange som tar kontakt, blir konsekvensen at folk må vente for lenge og konflikter kan sementere seg. Konflikter i nære relasjoner er et stort problem i befolkningen, som vi ser igjen på ulike parametere for redusert helse og ofte som en konsekvens – vold.

Naturlige samarbeidspartnere: Av naturlige samarbeidspartnere ser vi barnevern, helsestasjoner og BUP, voksenpsykiatri men også barnehager og skoler, politi, fastleger og krisesenter, i noen sammenhenger. Noen kontor har gode erfaringer fra å holde foredrag for foreldre og ansatte i barnehager og skoler. Dette har fungert både som et forebyggende tilbake, men også en måte å gjøre tilbudet vårt kjent. I tillegg har man erfaring med at det har vært en mulighet for å rekruttere foreldre som strever med å håndtere sinne, hvis dette har vært et tema i foredragene.

Hvem det bør samarbeides med må også tilpasses lokale behov, alt etter hva som finnes av tilbud og samarbeidsinstanser. Noen kontorer dekker kommuner med mange flyktninger, da vil flyktningetjenesten være en viktig samarbeidspartner, mens det andre steder kanskje ikke er slik. Og igjen, samarbeidsmodellene må variere alt etter behovene, der det er andre muligheter og behov i f.eks Oslo enn på mindre steder.

Man bør foreta ei undersøkelse der familievernkontorene kan gi tilbakemelding på hva de vurderer som gode forebyggende tiltak som har vært. Det bør kanskje også vurderes å igjen øremerke midler til tiltak som f.eks Godt samliv, Regnbueprosjektet osv, alt etter hvilke tilbakemeldinger familievernkontorene gir. NB! vi tenker det bør være opp til hvert enkelt kontor å vurdere hva som passer å bruke i sitt område, tilpassa lokale behov.

Lett tilgjengelighet til høg kompetanse:

Adelsmerke og suksesskriterium for Familievernet har vært at høg kompetanse har vært og er tilgjengelig for befolkningen, uten hinder som henvisning og betaling. Kompetansen i familievernet kommer ikke av seg selv og den vil ikke vedvare om det ikke blir «gjødslet» (jfr Bufferkurs, som er et *norsk utviklet parkurs*) med tid til kompetanseutvikling og kompetanseoverføring (jfr. At det er et generasjonsskifte i familievernet). Det er viktig at veiledning blir prioritert og helst blir satt krav om.

Også nasjonale samlinger i familievernet der man fysisk møtes og får muligheter for å utveksle erfaringer er viktig. Dette har vi gode erfaringer fra tidligere, og synes det er uheldig at dette har falt bort! Nettverk og relasjoner må pleies og opprettholdes ved fysisk å møtes.

For å kunne forebygge blir det viktig at tiltak og arbeid utvikles lokalt, i det miljøet familievernet skal virke. At innspillene om hva som er nødvendig i større grad kommer fra nærmiljø og kommuner, og ikke statlig initiert. Bufdir bør utvise en større tillit til de lokale fagmiljøene og i mindre grad overføre importert kunnskap fra et sted i Norge, Europa, USA til

et annet sted. Familievernet med sin systemteoretisk fundament har stor kunnskap om kommunikasjon og relasjonelle problemstillinger. Her er det en bedre utnyttning av ressurser å finne dette i det norske familievernet (i hele landet !) heller en innføring av diverse metodikk/program fra utlandet.